

Formanden: Den ærede Rigsdagsmand har Ordet for at gjøre en personlig Bemærkning.

Lehmann: Den ærede Finantsministers Ord vare, saavidt jeg mindes: „Spørgsmaalet er reist, jeg behøver ikke at sige, at det ikke er fra min Side.“ Det glæder mig af den ærede Finantsminister nu at høre, at Spørgsmaalet tilhører den forbigangne Tid; — blot det ikke for snart maa vise sig, at det tillige tilhører Fremtiden.

Finantsministeren: Jeg skulde meget ønske, at de ærede Medlemmer med Hensyn til Forstaaelsen af det Punkt, hvorom der saaledes synes at være nogen Divergens mellem den ærede Rigsdagsmand og mig, ville læse Rigsdagstidenden; thi der vil det bedst vise sig, hvad jeg virkelig har sagt, og hvad jeg ikke har sagt.

Premierministeren: Det Spørgsmaal, som nu foreligger det ærede Thing, nemlig, om det kan blive muligt, at Toldbarrieren, som eksisterer mellem de forskjellige Dele af det danske Monarchie, kan blive hævet; er, tildeels i det ærede Udvalgs Fleertalsbetænkning og endnu mere under Discussionens Løb, sat i Forbindelse med et andet Spørgsmaal, nemlig med Spørgsmaalet om de Fordringer eller de Begrebte, som kunne gjøres til Ministeriet med Hensyn til Fællesforfatningen. Jeg antager ikke, at en Forbindelse mellem disse to Ting er nødvendig, og jeg vil i det Hele taget helst vende mig først til hiint specielle Spørgsmaal, som nu foreligger Rigsdagen. Ønsket om Toldgrændsens Ophævelse er hverken fra idag eller fra igaar, det er et gammelt Ønske, en gammel Trang, en gammel Begjæring, som ved gjentagne Leiligheder er bleven stillet til Regjeringen. Navnlig saalange som Provindsstaaenderinstitutionen stod i Kraft her i Kongeriget, fremførte man det bestandigt som et paatrængende Ønske, som en Sag af stor Nødvendighed, hvilken man lagde Regjeringen paa Hjerte. Og dert gjorde man Ret; Begjæringen var fornuftig, idet den hvilede paa Grunde, hentedes deels fra Landets materielle Interesser og deels fra politiske Betragtninger. Jeg behøver ikke at fremhæve de Grunde, hentedes fra Lan-

detts materielle Interesser, der gjorde det ønskeligt, da der vist ikke er Noget, som sætter disse Grunde i Tvivl, men den politiske Tankegang var nok saa vigtig. Den politiske Tanke, som foresvævede Stændersamlingerne, og som i høi Grad foresvævede den kongelige Regjering, var, at Ophævelsen af denne Toldgrændse var et politisk Bindemiddel for det danske Monarchie, var et politisk Bindemiddel for de forskjellige Landsdele, og var et Middel til at bringe den danske Stat, saaledes som den dengang bestod, nemlig Indbegrebet af de Lande, som vare forenede under Kongens Scepter, til en Eenhed ligeoverfor Udlandet. Det var et Middel, som indeholdt en Modstandskraft mod Bestræbelser sondenfra efter at gjøre Indgreb i denne Eenhed og i alle dens Conseqventer. Derfor var det, at de danske Provindsstaaender saa varmt understøttede dette Ønske og denne Begjæring; derfor var det ogsaa, at Regjeringens egne Organer, de umiddelbare Regjeringsautoriteter, af al Magt understøttede det og af al Magt søgte at komme det imøde. Man havde forberedt Alt dertil, saaledes at det idetmindste ikke kan regnes rette Paagjældende, den daværende umiddelbare Regjeringsautoritet, under hvilken dette Anliggende fornemmelig henhørte, til Last, at Sagen ikke forlangst blev ført igjennem. Jeg skal ogsaa tiltræde den Uttring, som er fremsat af min ærede Collega, Finantsministeren, om det Ønskelige i, at denne Sag allerede forlangst var bleven gennemført; thi det kunde maastee have afværget mange Ulykker. Men, hvor mødte Modstanden? Ikke i Kongeriget, men udenfor det egentlige Kongerige, skjøndt indenfor Monarchiets Grændse. Jeg skal ikke være saa ubillig at sige, at denne Modstand alene var grundet i politiske Betragtninger, den havde ogsaa andre Grunde. Det er bekjendt, at man frygtede for den danske Consumption og for den danske Brændeviinsafgift, idet man troede, at disse vilde medføre Ulemper, som man ikke vilde underkaste sig. Men dette var ikke Hovedpunktet; thi der behøvedes ikke megen Kløgt, ikke mange statsoeconomiske Kundskaber for at indsee, at disse Grunde ikke vare holdbare, og at de let kunde gjøres magtesløse ad Lovgivningsveien; men den rette Aarsag,